

bok recensioner

Förtjänstfull och grundlig introduktion till hermeneutiken

PER-JOHAN ÖDMAN

Tolkning, förståelse, vetande

AWE/Gebers, Halmstad 1979, 199 s, ca kr 75:- inkl moms

I Sverige tycks intresset för vetenskapsteori just nu uppleva en högkonjunktur. Intresset är framför allt knutet till ett gammalt debattämne, nämligen skillnaden mellan humanvetenskap och naturvetenskap. Den logiska positivismen, som starkt kom att prägla samhällsvetenskaperna i Sverige under 50- och 60-talen företräder en idé som brukar kallas vetenskapens enhet. Den innebär att även om human- och naturvetenskap till sitt innehåll är olika så är de grundläggande principerna för vetenskapligt arbete inom de två studieområdena desamma. Tanken att det finns en mer grundläggande skillnad mellan human- och naturvetenskap har sina rötter i det sena 1800-talet. Den formulerades i slagord som: "Naturen förklarar man, människan förstår man."

Per-Johan Ödmans bok "Tolkning, förståelse, vetande" har som syfte att ge läsaren en bild av tolkningens och förståelsens natur inom i första hand humanvetenskapen. Boken behandlar den vetenskapsteoretiska tradition som brukar kallas hermeneutik, vilket närmast kan översättas med tolkningslära. Mål-

sättningen inom hermeneutiken är att genom tolkning klarlägga innebörden i olika typer av symboliska budskap och mänskliga handlingar.

Boken inleds med en redogörelse för hermeneutikens utveckling, från 1600-talets, av bibeltolkningens problem inspirerade hermeneutik till våra dagars hermeneutik med existentialistiska och psykoanalytiska inslag. Därefter följer en detaljerad beskrivning av tolknings- och förståelseprocessen, innefattande bl.a. en grundlig diskussion av olika metodologiska problem som är förenade med en hermeneutisk forskningsansats. För att ytterligare tydliggöra innebörden i hermeneutisk forskning i praktiken ger författaren därefter tre exempel på hermeneutiska undersökningar. Boken avslutas med några arbetsprinciper för den som vill bedriva forskning enligt den hermeneutiska teorin.

Författare inom den hermeneutiska traditionen har ofta en benägenhet att formulera sig utomordentligt abstrakt för att inte säga obegripligt för en läsare med ordinarie förkunskaper. Detta framstår som en paradox i den meningen att om man skriver om tolkning och förståelse, så borde man verkligen vinnlägga sig om att skriva på ett så klart sätt att ens budskap blir tydligt för läsaren. På ett ytterst förtjänstfullt sätt lyckas Ödman bryta sig ur denna typiskt hermeneutiska skrivart. Han diskuterar grundligt främmande begrepp och förser läsaren med tydliggörande exempel. Tyvärr lyckas han inte riktigt leva upp till denna beskrivning i de inledande avsnitten av boken. Här rör han sig ganska lättsinnigt med termer, som hos en läsare med bristande förståelse kan skapa stor förvirring. Bilden av hermeneutik blir dock allt tydligare under den fortsatta läsningen.

För var och en som är intresserad av en grundlig introduktion till den hermeneutiska forskningstraditionen kan Ödmans bok varmt rekommenderas.

Stig Phanér

Rolig men pratig bok om löpning

JAMES F FIXX

Löpning – från jogging till maraton

Wahlström & Widstrand, Malmö 1979, 311 s, ca kr 95:- inkl moms.

I Sverige har man ju motionssprungit ganska länge vid det här laget. USA man nu börjat göra likadant i USA kallas det för jogging. Nu börjar det komma böcker om det också. James F. Fixx är en amerikan som skrivit en bok som i översättning heter "Löpning – från jogging till maraton".

Författaren är en fd redaktör på tidskriften Life.

Bokens första del försöker svara på frågan varför man springer. Författaren menar att man mår fysiskt mycket bättre av löpning. Det förebygger dom vanligaste sjukdomarna och åkommorna. På lång sikt minskar även tobaks- och alkoholkonsumtionen.

Löpning ger även ett psykiskt välbefinnande enligt Fixx.

Varför just då löpning och inte tex ishockey eller bowling? Det tar lite tid, är billigt, och kan utövas av nästan vem som helst och nästan var som helst. Det behövs inga speciella kläder.

Nästa del av boken heter "konsten att springa".

Här ges praktiska råd och tips om tex uppvärmning, puls, tidtagning och hur lång sträcka man bör springa. Här finns noggranna uträkningar på hur många kilometer man måste springa för att exempelvis gå ned ett kilo i vikt.

Fixx tar upp kvinnornas lite speciella situation i USA när det gäller löpning. För tio år sedan var det ganska ovanligt med kvinnor som var ute och sprang medan det nu är nästan lika vanligt med kvinnor som män. Det ansågs inte speciellt kvinnligt att löpa eftersom man får muskler. Det var ont om tränings-

kläder i mindre storlekar, kvinnor skulle lättare kunna bli rånade etc.

Åldern spelar ingen roll när det gäller löpning. Tvärt om är det ett fint tillfälle för generationerna att mötas.

Denna del av boken avslutas med en mycket detaljerad beskrivning av:

1. Ett maratonlopp i Boston
2. Samtal med en maratonlöpare
3. Världens sjukaste löparklubb som består av tidigare hjärtinfarkt-patienter.

Vidare finns råd hur man skall göra om trots allt skador skulle uppstå av löpning.

Jag får blandade känslor när jag läser boken. Den är ganska lättläst. Skriven på ett populärvetenskapligt sätt och fylld av tyckande och känslor men med få fakta och bevis. Boken känns väldigt amerikansk. Det förutsätts att alla jobbar på kontor och åker på affärsresor då och då. I vissa stycken kan boken enbart vara intressant för verkliga entusiaster. De som tex siktar på att springa maratonlopp eller de som springer med stoppur och hela tiden gör kontroller av puls, tid etc. Boken känns långa stycken också ganska "pratig". Den skulle säkert kunna kortas ner. Det blir lite tjatigt med alla vittnesmål som talar om att jag för fem år sedan var en stressad, överviktig lite deprimerad människa, men nu är allting toppen och allt tack vare jogging. Det blir lite för mycket frälsningslära för min smak. Är du arbetslös, har du problem med äktenskapet, känner du aggressioner till dina överordnade? Då blir budskapet: Ut och spring, så löser sig problemen.

Jag är absolut inte negativ till motion. Tvärtom, jag springer själv regelbundet och mår väldigt bra av det. Men jag tycker inte att man kan *springa bort* problemen. Däremot känner jag mig bättre rustad för att möta svårigheter och problem efter att har sprungit.

Trots allt tycker jag att James Fixx har skrivit en ganska rolig bok.

Han älskar sin löpning och menar just att den främsta drivfjädern till att man springer måste vara att man tycker att det är roligt. Det får aldrig vara ett tvång eller ett måste. Man får en känsla av att de löpare som är med i Fixx bok är väldiga individer. Som ett exempel låter vi. Dr. Sheeman berätta om hur han ser på sig själv: "Jag är en nervös, skygg, fredligt sinnad person och har mycket lite känsla för andra. Jag hungrar och törstar inte efter rättvisa. Jag finner ingen lycka i festande, ingen glädje i gemenskap. Idéer är viktigare för mig än människor. Min värld ligger inom mig".

John Rydstedt

Våra recensenter

Stig Phanér är docent i psykologi vid psykologiska inst universitetet Göteborg och John Rydstedt är utredare på Hälsovårdsenheten Skövde.

Böcker till redaktionen

Landstingsförbundet

Hälsopolitik i praktiken – förut-sättningar och krav

Landstingsförbundet, Stockholm 1979, 37 s

Millan Wigander

I ett obevakat ögonblick...

Hur barn drabbas av olycksfall och vad man kan göra för att förebygga
LiberFörlag, Stockholm 1979, 150 s, ca kr 38. – inkl moms

Arne Hillbo

Lagar och politik kring alkohol

LiberFörlag, Stockholm 1979, 276 s, ca kr 75. – inkl moms

Henrik Tham

Brottslighet och levnadsnivå

En undersökning av män i kriminalregistret födda 1892–1953

LiberFörlag, Uddevalla 1979, 275 s, ca kr 95. – inkl moms

Marguerita Rudolph

Ska barnen få veta?

Om barns möten med döden i sin nära omgivning
Wahlström & Widstrand, Malmö 1979, 112 s, ca kr 35. – inkl moms

Frants Staugård

Den folkliga medicinen

Svart magi eller sunt förnuft?
LiberFörlag, Helsingborg 1979, 239 s, ca kr 55. – inkl moms

James F Fixx

Löpning – från jogging till maraton

Wahlström & Widstrand, Malmö 1979, 311 s, ca kr 95. – inkl moms

Jan Danielson, Kjell E Johansson & Per Sennerfeldt

Tonåring

Larson, Falun 1979, 202 s, ca kr 63. – inkl moms

Stockholms läns landsting

Om ditt barn blir sjukt eller skadar sig

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen vid Stockholms läns landsting, 1979, 51 s

Red: Allan Lundberg & Eva Önnestjö

Dorgerna världen runt

Sober Förlags AB, Stockholm 1979, 213 s